

РОЛЬ КАБІНЕТУ НАУКОВОГО СВІТОГЛЯДУ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Ільченко О.Г.

The paper raises a problem of necessity of the cabinet of scientific worldview for the high school. This cabinet will enable teachers and pupils to unite the information into the holistic system of knowledge about reality (scientific picture of the world) and to develop its personally significant component – life-affirming image of the world.

Цілісне світорозуміння, інтегральне мислення, цілісна свідомість, яка не підлягає програмуванню – основні риси випускників закладу середньої освіти, яким належить представляти у світі націю українців. Експерти Римського клубу відзначають, що життєздатними будуть ті суспільства, представникам яких Нова освіта забезпечить холистичний світогляд, екологічну свідомість, здатність підтримувати рівновагу між людиною і природою [1].

Умови реалізації Нової освіти великою мірою будуть залежати від освітнього середовища. Саме від нього на 29% залежить ефективність дидактичного процесу.

Під освітнім середовищем ми розуміємо систему впливів і умов формування особистості за соціально заданим зразком, а також можливостей розвитку природних обдарувань учня – його інтелекту, мотивації навчання, зміцнення психічного і фізичного здоров'я.

Освітнє середовище включає матеріальну базу (шкільне приміщення, кабінети, зелені класи, екологічну стежку та ін.), педагогічний та учнівський колектив, батьків, зміст і методи навчання, навчально-методичне забезпечення у відповідності з цілями навчання, особливостями розвитку суб'єктів навчання.

У традиційній шкільній кімнаті, в традиційних кабінетах фізики, хімії, біології, математики недостатньо умов для формування цілісного світогляду, цілісного світорозуміння учнів. Матеріальна база школи спрямована на вузькопредметне викладання змісту освіти, яке веде до формування сегментованої свідомості представників суспільства.

Розроблені співробітниками відділу інтеграції змісту загальної середньої освіти проекти кабінету природознавства та кабінету доквілля, що створюють умови для формування цілісних знань про природу, про середовище життя людини, втілені в деяких школах (Шишацька ЗОШ ім. В.І. Вернадського, ЗОШ № 26 м. Полтави, Дніпровська ЗОШ Верхньодніпровського району та ін.).

Центром освітнього середовища старшої школи, яка забезпечує випускникам цілісне світорозуміння, цілісну, екологічну свідомість, може бути кабінет цілісного світогляду, який дає можливість учням і вчителям формувати у старшокласників наукову картину світу під час вивчення природничо-математичних, літературознавчих та інших предметів.

У такому кабінеті поряд з традиційним обладнанням (дошка, стіл для вчителя) та технічними засобами навчання і мультимедіа мають бути осередки, які дають можливість вчителям різних предметів як надавати учням цілісність знань з освітніх галузей – «Природознавство», «Математика», «Мови та літератури», так об'єднувати їх в єдину систему знань, вмінь, ціннісних орієнтацій – в наукову картину світу та особистісно значущу для кожного учня систему знань про дійсність – життєствердний національний образ світу. Образ світу формується у дитини від перших днів життя і до кінця його. Залежно від змісту освіти, технології навчання, виховання він може бути життєствердним, агресивним, деструктивним.

Кабінет цілісного світогляду, навчальна діяльність в його осередках допоможе учителям різних предметів об'єднувати знання, вміння, цінності, набуті учнями в цілісність і таким чином досягати їх розуміння.

Розроблений співробітниками відділу інтеграції змісту загальної середньої освіти кабінет наукового світогляду враховує структуру кабінету доквілля, який є моделлю етноприродного культурного доквілля учня початкової школи. Під кабінет «Доквілля» відводиться велика кімната з підсобним приміщенням, в якій розміщуються прилади, реактиви для лабораторного і демонстраційного експерименту, спільного для освітніх галузей (наприклад, природничої, здоров'язбережувальної та ін.).

У великій кімнаті розміщені осередки: мінімузей, мінітеатр (шафи з декораціями, костюмами), мінімайстерня (шафи з інструментами, матеріалами та виробами молодшокласників), астрономічний куточок разом з метеорологічним, в якому розміщені карта зоряного неба, «народний прогностик», телескоп; куточок живої природи, найчастіше розміщений біля світлої стіни з вікнами. У кабінеті наявний осередок «Речі природодослідника» [2].

Проект кабінету наукового світогляду планує осередки «Краєзнавство», «Природничо-математична освіта», «Улюблені літературні твори», «Мала Батьківщина – любов моя» – телесеріал відеоуроків у доквіллі, в тому числі учнівських, «Моделюємо у віртуальній реальності».

Цей осередок викликає найбільшу зацікавленість учнів, бо вони можуть проникнути в клітину, в людський організм, моделювати електростанцію на сонячних батареях для власної оселі, моделювати з деталей автомобіль, який монтують робітники на сусідньому підприємстві...

Справа у вартості обладнання такого осередку в кабінеті наукового світогляду (потрібні спеціальні програми для створення віртуальної реальності, окуляри для учасників моделювання, спеціалісти, які будуть розробляти програми і навчати учнів, учителів). Але такі осередки необхідні в кабінетах шкіл, які намагаються готувати молоді покоління до життя в Новому віці [1].

ЛІТЕРАТУРА

1. Малахов А. «Come on!» — юбилейный доклад Римского клуба [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://malakhov.link/come-on-report>.
2. Ільченко О. Г. Методичні рекомендації до організації кабінету доквілля/ О.Г. Ільченко. — Полтава : Доквілля-К, 2004. — 24 с.